

MIGRAȚIA ȘI DREPTUL DE AZIL ÎN JURISPRUDENȚA CEDO ȘI CJUE

Ambasador dr. Ion Diaconu,
Prof.univ.dr. Nicolae Voiculescu

1. Evoluții recente ale fenomenului imigrației și răspunsul la acestea

La începutul anului 2015, Europa a fost confruntată cu un uriaș val de imigrație din zonele Orientului Mijlociu și Africii (de exemplu, la peste 1 milion de persoane în 2015)¹, ca urmare a conflictelor și a condițiilor de viață din aceste zone, mai ales pe calea mărilor, cu mijloace improvizate, ceea ce a dus și la pierderi de veți omenești (circa 3000 în Mediterana la începutul anului 2014)². Pentru a răspunde acestei situații, Uniunea Europeană a adoptat o serie de regulamente și directive cu scopul de a asigura un mecanism uniform de control al intrării și șederii străinilor în spațiul Uniunii Europene, în conformitate cu Acordul Schengen³.

În acest scop, Uniunea a adoptat Convenția Dublin , cu modificările sale succesive, și mai multe regulamente (Eurodac, Border Code and Frontex), precum și directive privind Condițiile de primire, Procedura de azil, Calificarea, Facilitățile, returnarea și altele. Aceste documente prevăd controlul, procedura de examinare a cererilor de azil și de returnare a celor ale căror cereri sunt respinse, dar prevăd și obligația de a respecta drepturile omului conform

¹ Evaluare a Înaltului Comisar al ONU pentru Refugiați din 22 decembrie 2015.

² Cifră prezentată de Anne Brasseur, Președinta Adunării Parlamentare a Consiliului Europei la sesiunea acestuia din 3 Octombrie 2014. Această situație a dus la petiții prezentate Curții Europene a Drepturilor Omului, care a adoptat hotărâri prin care a confirmat obligații ale statelor.

³ Acest Acord, la care sunt părți statele membre ale Uniunii pentru spațiul terestru, permite statelor membre să adopte măsuri temporare de control al persoanelor la frontiere, pentru a proteja interese naționale, la care recurg adesea unele state din Europa Occidentală /recent Germania/. Mai multe state membre sunt nemulțumite de modul în care funcționează Acordul Schengen ca și alte reglementări și practici ale Uniunii în acest domeniu, ceea ce ridică de mai mulți ani problema revizuirii acestui sistem.

tratatelor Uniunii, Cartei drepturilor fundamentale și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

În acest domeniu, Parlamentul European și Consiliul Uniunii au adoptat în 2013 Regulamentul nr. 1052/2013 care stabilea două obiective ale sistemului de control și supraveghere a trecerii frontierelor: să prevină și să combată imigrația ilegală și să contribuie la protecția și salvarea vieții imigranților⁴. De asemenea, Consiliul European a recomandat încheierea de acorduri de readmisie cu un număr de state vecine și consolidarea normelor existente privind returnarea solicitanților⁵.

Deși acest sistem apare în primul rând ca unul procedural, stabilind răspunderea statului de primă intrare în spațiul Uniunii de a examina cererea de azil și procedura care urmează, el a impus sarcini considerabile pentru state precum Grecia și Italia, iar celelalte state care și ele puteau să examineze asemenea cereri s-au prevalat de clauza suveranității, ceea ce nu a redus dificultățile pentru statele de primă intrare în acest spațiu.

Unii analiști au apreciat că accentul pus de Uniune în aceste reglementări și în practica statelor membre pe supravegherea frontierelor, ca o problemă primordială de securitate și ca element central al politicii statelor membre în acest domeniu, a transformat radical gestiunea migrației și a avut ca rezultat încălcarea drepturilor omului nu numai în statele membre ale Uniunii care au frontiere externe și deci puncte de intrare, ci și în statele învecinate cu statele membre ale Uniunii, care au încheiat acorduri cu Uniunea. Se apreciază că există o preocupare disproporționată pentru controlul frontierelor, în timp ce numărul celor care ajung în statele membre ale Uniunii ilegal pe căi terestre, maritime sau aeriene reprezintă un mic procentaj față de cei rezidă ilegal în prezent pe teritoriul acestor state sau care au primit deja vize de ședere în aceste state⁶. De asemenea instituții ale Uniunii care aveau ca misiune esențială combaterea traficului de persoane și a crimei organizate (Interpolul) au primit misiunea să se ocupe și de controlul migrației, ceea ce a inclus în preocupările lor numeroase persoane care doreau să călătorească în statele europene pentru multe alte scopuri, ceea ce ridică problema aplicării altor reglementări și a respectării ansamblului drepturilor omului.

⁴ Text în JO, L 295 din 6 noiembrie 2013, p. 11.

⁵ Consiliul European, Concluzii privind politica UE în materie de returnare, Consiliul JAI, Luxemburg, 5-6 iunie, 2014.

⁶ În acest sens Idil Atak, François Crépeau, *Managing Migration at the External Borders of the European Union: Meeting the Human Rights Challenges*, în *European Journal of Human Rights*, no. 5, December 2014, p. 593 și Concluzii.

Documentele Uniunii Europene se referă la conformitatea politicii Uniunii în acest domeniu cu dispozițiile Convenției din 1951 privind statutul refugiaților (art. 78 din Tratatul privind funcționarea Uniunii și art. 18 din Carta drepturilor fundamentale), iar art. 19 din Cartă prevede că nimeni nu va fi returnat, expulzat sau extrădat către un stat în care există riscul serios de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor tratamente ori pedepse inumane sau degradante. Unii analiști ai legislației Uniunii apreciază că Directiva Recast privind procedura de azil (EU/2013/32 of 26 June 2013) limitează aplicarea procedurii de azil la solicitările formulate pe teritoriile sau în zonele de tranzit ale statelor membre⁷. Admițând că ambasaderele și consulaterele pot fi asimilate cu teritoriile statelor membre, rămâne neacoperită situația persoanelor care au ajuns pe teritoriul unui stat pe alte căi decât prin zona de tranzit și care nu pot fi private de dreptul de a solicita azil.

Pe de altă parte, se apreciază că interviurile cu imigranții sunt uneori axate pe cunoașterea căilor de migrare și ale traficantilor, și mai puțin pe situația personală a imigranților și mai puțin pe cunoașterea politicilor care îi afectează și a persecuțiilor la care sunt supuși. De asemenea, combinarea datelor personale ale imigrantului cu cele provenind din alte baze de date (cele privind sistemele de alertă SIS, de exemplu) poate duce la respingerea unor solicitări de azil în toate statele din sistemul Schengen pentru persoane care au interdicție de intrare pe 5 ani numai în unul din statele membre, dar fiecare stat are reglementările sale cu privire la recunoașterea statului de refugiat. În același timp, colectarea, procesarea și transmiterea de date personale ale imigranților către agenții de securitate din terțe state poate duce la amestecul în viața privată și la încălcarea normelor privind protecția datelor personale, ceea ce nu corespunde normelor UE privind protecția datelor personale⁸. Alți autori susțin că asemenea măsuri ar urmări mai curând să convingă pe viitorii imigranți să vină pe căi legale și desigur să limiteze din fașă numărul lor și au exprimat îndoieli cu privire la invocarea situației excepționale pentru a justifica măsurile de urgență adoptate care au caracter de aplicare generalizată și nu permit selectarea acelor drepturi ale omului care trebuie să fie respectate⁹.

În același timp, se apreciază că măsurile adoptate în cadrul Uniunii pentru a reduce presiunea asupra Greciei și Italiei, ca state de primă intrare, au avut consecințe negative asupra respectării drepturilor omului. În acest sens,

⁷ Idem, p. 601.

⁸ Ibidem, p.603-604.

⁹ În acest sens Mikaela Heikkilä și Maaija Mustaniemi-Laakso, *Seeing the Individual in the Midst of Large-Scale Phenomena: Some Remarks on the European Approach to the Refugee Situation*, in *European Yearbook on Human Rights*, 2016, Intersentia, p. 188.

detașarea de ofițeri de imigrație în țările vecine Uniunii, în legătură cu măsuri de securitate împotriva străinilor aflați în tranzit adoptate în aceste țări, a dus la măsuri de control și incriminare a imigrației ilegale în terțe țări și la intensificarea activității traficantilor făcând și mai vulnerabilă situația imigranților¹⁰. De asemenea, se apreciază că acordurile de readmisie (încheiate de Uniune cu Turcia și cu Tunisia, în schimbul eliminării vizelor de intrare pentru cetățenii acestor state), nu au ținut seama de drepturile omului pentru potențialii imigranți provenind din alte țări. Unele din aceste acorduri au dus la crearea de centre de detenție în statele respective și nu conțin referiri la respectarea drepturilor omului pentru persoanele în cauză și la respectarea unor principii precum nerefuzarea acestora în țări care aplică tratamente inumane sau a interesului superior al copilului. Comisia Europeană a constatat ea însăși absența în statul partener a unui sistem de examinare a cererilor de azil, precum și a resurselor sau infrastructurii pentru „a primi un număr mare de imigranți și a asigura respectarea drepturilor omului pentru aceștia”¹¹.

Măsurile de armonizare adoptate de Uniune, mai ales directivele Return și Conditions of Reception¹² au dus la crearea unor centre de detenție finanțate de Uniune în Italia, Grecia și apoi în Turcia, care au contribuit la detenția prelungită a persoanelor considerate imigranți ilegali, fără examinarea situației lor individuale. Statele gazdă nu ofereau nici respectarea unor drepturi ale omului legate de detenție, precum accesul la un avocat, la servicii de interpretare și la asistență medicală, contactul cu familia și cu reprezentanți ai oficiilor consulare, ca și la proceduri pentru a contesta însăși detenția. Un alt document adoptat de Consiliul Uniunii în 2012, intitulat Global Approach concerning Migration and Mobility indica obligația de a proteja pe imigranții vulnerabili, dar enunța drept categorii copii neacompaniați, cei care doreau azil, apatrizii și victimele traficului, deci grupuri eterogene, cu situații diferite, care implicau regim juridic diferit. Preocuparea centrală rămânea supravegherea frontierelor și combaterea imigrației ilegale¹³.

Este evident că Uniunea Europeană și statele membre nu erau pregătite să facă față unui flux de refugiați fără precedent și că sistemul Dublin așa cum a fost definit nu a fost adecvat pentru a răspunde preocupărilor statelor și pentru a

¹⁰ I. Atak și F. Crepeau, art. cit., p. 608-610.

¹¹ În acest sens, un Raport al Comisiei Europene din 2013 privind situația imigranților în Turcia: European Commission, Progress Report, SWD(2013) 417 final, Brussels, 16 October 2013, p. 64-66.

¹² Doc. Return Directive 2008/115/EC; Reception Conditions Directive 2013/33/EU.

¹³ I. Atak, F. Crepeau, art. cit., p. 618-619.

asigura respectarea drepturilor persoanelor implicate. Modificările aduse în cursul aplicării acestui sistem nu au înlăturat aceste deficiențe.

Având în vedere că cele 27 (28 la începutul crizei) state membre ale Uniunii sunt părți la Convenția europeană a drepturilor omului din 1950, iar în 2007 au adoptat noile documente privind Uniunea și Carta drepturilor fundamentale, și pot fi chemate în fața Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), dar și în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJEU) pentru încălcări ale drepturilor omului, deciziile ambelor Curți au încercat să elimine inadvertențele apărute și incoerența în aplicarea normelor de drept acceptate de state și de Uniune ca atare. În numeroase cazuri, cele două curți de justiție s-au referit la aceleași norme convenționale și fiecare la deciziile celeilalte în motivarea deciziilor adoptate, inclusiv în probleme privind migrația și azilul¹⁴.

2. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind imigrația

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a adoptat decizii privind respectarea drepturilor imigranților, după examinarea petițiilor individuale, pe baza Convenției din 1950 privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Toate statele membre ale UE sunt părți la această Convenție, iar potrivit Tratatului de la Lisabona, Uniunea Europeană însăși urmează să adere la Convenție. În deciziile sale, CEDO s-a referit la majoritatea prevederilor Convenției și ale Protocoalelor la aceasta, inclusiv cele privind interzicerea expulzării colective și interzicerea pedepsei capitale, pentru a preveni extrădarea în țări care aplică această pedeapsă¹⁵.

Într-unul din cazurile privind migrația, CEDO a formulat principiul conform căruia dacă statele au dreptul de a stabili ca subiecte suverane ale dreptului internațional politicile lor de imigrație, „dificultățile de a gestiona fluxul migrației nu pot să justifice recurgerea la practici care ar fi contrare obligațiilor lor convenționale”¹⁶.

În primul rând, CEDO a adoptat *decizii împotriva expulzării colective a imigranților*. O primă decizie a fost adoptată în 2012 în *cazul Hirsi Jamaa și alții c. Italiei*, în care petiționarii s-au plâns că navele de stat italiene i-au transportat

¹⁴ În acest sens Aurora Ciucă, Dialogul dintre CEDO și CJUE privind protecția drepturilor omului, în *Lucrarea Reglementări ale Uniunii Europene de interes deosebit, sui generis, pentru România*, p. 51 și urm.

¹⁵ O prezentare cu caracter general pe această temă Linos-Alexandre Sicilianos, *La Cour Européenne des droits de l'homme face à l'Europe en crise*, dans *Revue trimestrielle des droits de l'homme*, no. 105/2016, p. 15-30. Multe din cazurile la care ne referim în continuare au fost prezentate și analizate de Ion Diaconu, în *Lucrarea European Evolutions and International Law*, 2019, Amazon, Wroclaw, Poland, p. 202-232.

¹⁶ Decizia în cazul *Georgia c. Rusiei*, petiția nr. 13255/07, decizie din 3 iulie 2014.

din mare fără voia lor pe țărmul Libiei, de unde puteau să fie trimiși în țările lor și pedepsiți. Curtea a reținut că Italia nu a respectat dreptul persoanelor respective de a fi audiate și a beneficia de un drept de recurs împotriva returnării lor, a condamnat statul Italian la despăgubiri și i-a cerut să obțină asigurări de la autoritățile libiene că nu vor fi supuși unui asemenea tratament și nu vor fi repatriați în mod arbitrar¹⁷. În cazul *Vassis și alții c. Franței*, petiționarii s-au plâns Curții de încălcarea drepturilor lor prin deținerea prelungită pe navele franceze și apoi pe țărm fără a fi audiați, fără a putea să-și justifice cererea de azil și a beneficia de un drept de recurs. Într-un alt caz contra Italiei și Greciei, petiționarii au acuzat încălcarea drepturilor lor de către Italia prin returnarea lor în Grecia, stat care nu dispunea de o legislație și de instituții pentru examinarea cererii lor de azil și care putea să-i expulzeze în statele lor de origine, și de către Grecia pentru că nu a luat măsuri în acest sens. CEDO a reținut vinovăția Italiei pentru încălcarea Protocolului nr. 4 care interzice expulzarea colectivă într-o țară în care procedurile de azil prezintă dificultăți, și a Greciei pentru că imigranții nu au acces la proceduri de azil și sunt expuși riscului de a fi transferați în țările de origine¹⁸.

Curtea a cerut ca sistemul Dublin să fie aplicat astfel încât să fie compatibil cu Convenția europeană din 1950, afirmând că nici o formă de expulzare colectivă și de discriminare nu poate fi justificată prin acest sistem. Curtea a adoptat de asemenea decizia privind încălcarea de către Federația Rusă a Convenției din 1950 și a drepturilor omului prin arestarea, deținerea și expulzarea din Rusia a mii de cetățeni georgieni, printr-o procedură administrativă, precum și a dreptului la un recurs efectiv¹⁹.

În cazul *M. A. c. Cipru*, petiția s-a referit la expulzarea colectivă, ca și la absența unui remediu efectiv contra returnării. Curtea a reținut alte încălcări ale drepturilor omului, dar nu și expulzarea colectivă, deoarece au fost emise ordine individuale de expulzare după completarea procedurii de azil pentru fiecare persoană²⁰. La fel, în cazul *Khlaifia și alții c. Italiei*, Curtea a reafirmat că este necesară o examinare individuală suficientă a situației fiecărei persoane. Curtea a constatat că în acest caz petiționarii au fost identificați de două ori și au avut posibilitatea de a-și prezenta argumentele contra expulzării. De asemenea,

¹⁷ Publicat în JO L.295 din 6 noiembrie 2013, p. 11.

¹⁸ Doc. Conclusions sur la politique de l'UE en matière de retour, Conseil JAI, Luxembourg, 5-6 juin 2014.

¹⁹ Cazul Georgia c. Rusiei, nota 44 de mai sus.

²⁰ Petiția nr. 41872/10, decizie din 23 iulie 2013.

deoarece ei nu au invocat riscul tratamentului inuman în caz de returnare, contestarea returnării nu poate avea efect de suspendare a acesteia²¹.

În mai multe cazuri pe această temă, CEDO a clarificat unele elemente care să fie luate în considerație pentru a reține dacă a avut loc o expulzare colectivă: existența unor ordine identice de expulzare, fără referire la situația specifică a fiecărui imigrant; absența interviului individual; imposibilitatea de a consulta un avocat; aplicarea aceleiași măsuri unui număr semnificativ de persoane.

O altă serie de decizii ale CEDO a avut ca obiect să refuze *excluderea examinării cererilor de azil pe motive privind conduita solicitantului, problemă care s-a ridicat deoarece legile naționale ale unor state interziceau intrarea pe teritoriul lor a unor persoane, pentru motive legate de conduita lor anterioară*. Potrivit Convenției din 1950, interpretării date de CEDO și jurisdicției acesteia, nu este admisă restrângerea dreptului la azil și a drepturilor legate de acesta în nici o împrejurare. În cazul *Chahal c. Regatului Unit*, CEDO a reținut că activitățile unei persoane, oricât de reprobabile ar fi, nu pot reprezenta o considerație care să justifice refuzul protecției oferite de Convenția din 1950 și că această Convenție nu oferă nici o marjă de discreție care să permită expulzarea persoanei în cauză, având în vedere riscul de tratament inuman²². La fel, în cazul *Saadi c. Italiei*, Curtea a reținut că, datorită faptului că interzicerea torturii și a tratamentului inuman are un caracter absolut, conduita persoanei sau condamnări anterioare ale acesteia sunt irelevante pentru evaluarea riscului de încălcare a art. 3 într-un alt stat²³. În cazul *Khan c. Germaniei*, un cetățean pakistanez a primit drept de reședință permanentă în 2001 apoi a fost condamnat pentru ucidere din culpă, iar după eliberare autorizația de ședere nu i-a fost prelungită și autoritățile au încercat să-l expulzeze. El a contestat refuzul de a-i prelungi dreptul de ședere. CEDO a luat în considerare că nu exista riscul de expulzare pentru o perioadă considerabilă și că ordinul de expulzare putea fi contestat în fața tribunalelor interne, pe baza unei asigurări date de guvernul german, și nu a mai examinat petiția²⁴. Într-un caz mai complicat, privind transferul extrajudiciar către agenți ai CIA cu cooperarea oficialilor italieni a imamului Egiptean Abu Omar (Osama Mustafa Hassan Nasr) care primise azil politic în Italia și se căsătorise cu o cetățeană italiană, Curtea a constatat că detenția timp de câteva luni în Italia și apoi transferul către SUA au avut loc cu

²¹ Petiția nr. 16483/12, decizie din 15 decembrie 2016.

²² Petiția nr. 22414/93, decizie din 15 noiembrie 1996.

²³ Petiția nr. 37201/06, decizie din 28 februarie 2008.

²⁴ Petiția nr. 38030/12, decizie din 21 septembrie 2016.

cunoștința autorităților italiene și a reținut încălcarea de către acestea a art. 3, 5, 8 și 13 ale Convenției²⁵.

În alte cazuri, Curtea a respins *expulzarea sau extrădarea unei persoane care a solicitat dreptul la azil către un stat în care există pericolul de a fi condamnat la moarte sau de a fi supus torturii ori unui tratament inuman*. Curtea a dezvoltat o jurisprudență substanțială în legătură cu stabilirea riscului real ca o persoană să facă obiectul unui asemenea tratament. Curtea a insistat ca în acest scop statul să examineze orice material aflat la dispoziția sa, inclusiv cel obținut din surse proprii, precum și informații primite de la organizații independente active în domeniul drepturilor omului. O situație de tensiune într-un stat nu este considerată ca generând încălcări ale art. 3, afară de cazul când este confirmat acest lucru din alte surse, iar afirmația unui petiționar că este expus unui risc ca membru al unui grup trebuie să fie confirmată prin surse că el este personal expus. În cazul Singh și alții c. Belgiei, Curtea a notat că autoritățile au respins documentele pe care era bazată cererea de azil, fără să ia vreo măsură pentru a verifica autenticitatea lor. Considerând că nu a fost o evaluare completă și riguroasă a solicitării, Curtea a reținut o încălcare a art. 3 al Convenției²⁶. În cazul R. D. c. Franței, o femeie cetățean al Guineei, s-a căsătorit cu un creștin și a cerut azil în Franța, afirmând că este expusă violenței din partea tatălui și a fraților dacă se întoarce în țară. Cererea ei de azil a fost respinsă, a fost arestată și a primit ordin de returnare în Guinea. CEDO a cerut Franței să nu o deporteze pe durata procesului la Curte. În final, Curtea a decis că în cazul returnării în Guinea ar fi o încălcare a art. 3 al Convenției, dar nu a reținut o încălcare a art. 13 (privind lipsa unui recurs în fața tribunalelor naționale)²⁷. În cazul *MSS c. Belgiei și Greciei*, a fost examinată petiția unui solicitant de azil din Afganistan, împotriva deciziei autorităților belgiene de returnare în Grecia conform sistemului Dublin II. Curtea a reținut încălcarea de către Grecia a art. 3 al Convenției, datorită condițiilor de detenție și de viață și a art. 13 datorită deficiențelor în procedura de azil care urma să aibă loc, cu riscul de a fi expulzat în Afganistan fără o examinare serioasă a motivelor cererii de azil și fără acces la un remediu efectiv. În ceea ce privește Belgia, Curtea a reținut încălcarea art. 13 deoarece nu a luat în considerare situația din Grecia înainte de a decide transferul solicitantului. După această decizie, Belgia a încetat să mai transfere solicitanți de azil în Grecia, a decis să examineze ea însăși cauzele respective și a stabilit prin lege că tribunalele sale vor examina și cazurile de tratament inuman

²⁵ Petiția nr. 8139/09, decizie din 17 ianuarie 2012.

²⁶ Petiția nr. 33210/11, decizie din 2 octombrie 2012.

²⁷ Petiția nr. 34648/14, decizie din 16 iunie 2016.

la care ar duce transferul unui solicitant de azil într-o altă țară²⁸. Această decizie a determinat modificarea sistemului de către autoritățile Uniunii Europene și adoptarea Dublin III.

În cazul *Tarakhel și alții c. Elveției*, un grup de afgani, venind din Iran prin Italia și Austria și ajunși în Elveția, au solicitat dreptul de azil în ultimele două țări. Autoritățile elvețiene au ordonat transferul persoanelor respective în Italia, ca stat competent să examineze solicitarea de azil conform sistemului Dublin. Petiționarii au contestat transferul, afirmând că, în absența unor garanții de protecție, ei vor fi supuși unui tratament inuman datorită deficiențelor sistemice în aranjamentele de azil din Italia, adică cu încălcarea art.3 al Convenției. Curtea s-a referit la un raport al Comisarului Consiliului Europei pentru drepturile omului privind situația din Italia, inclusiv condițiile dificile din centrele de recepție, și la situația solicitanților respectivi ca grup deosebit de vulnerabil care necesită protecție conform art. 3. În final, CEDO a considerat că autoritățile elvețiene nu dispun de garanții suficiente că solicitanții vor fi tratați în mod adecvat dacă vor fi transferați în Italia, deci va fi încălcat art. 3 fără obținerea unor asemenea garanții și a decis că este obligația autorităților naționale să se asigure că există în alte state facilități de primire înainte de returnare²⁹.

În cazul *F. G. c. Suediei*, Curtea a examinat mai ales obligația statului de a investiga dacă există factorul de risc la care petiționarul nu s-a referit în cererea sa de azil. Acesta s-a referit la activitatea sa ca disident față de regimul din Iran și a menționat că s-a convertit la creștinism. Cererea sa de a nu fi deportat a fost respinsă. CEDO a considerat că expulzarea sa ar reprezenta o încălcare a art. 2 și 3 pentru că nu a avut loc o evaluare a riscului asociat cu convertirea la o altă religie. Curtea s-a referit la obligațiile statelor care pot afecta situația petiționarului, și anume de a efectua ex officio o evaluare de risc, atunci când cererea de azil este bazată pe un risc cunoscut și când există informații accesibile din mai multe surse privind un asemenea risc. Curtea a considerat necesară evaluarea de risc privind alegerea de către solicitant a unei alte religii, chiar dacă acesta nu a invocat-o în petiția sa³⁰. Într-un caz similar, contra Suediei, petiționarii s-au referit la activitatea lor ca imigranți în Suedia, unde au continuat să promoveze cauze disidente contra Iranului, și au exprimat temerea că dacă vor fi expulzați vor fi supuși unui tratament inuman pentru că raportează despre încălcarea drepturilor omului în Iran. Ținând seama de vizibilitatea politică a

²⁸ Petiția nr. 30696/09, decizie din 21 ianuarie 2011.

²⁹ Petiția nr. 29217/12, decizie din 4 noiembrie 2014.

³⁰ Decizie din 15 octombrie 2015.